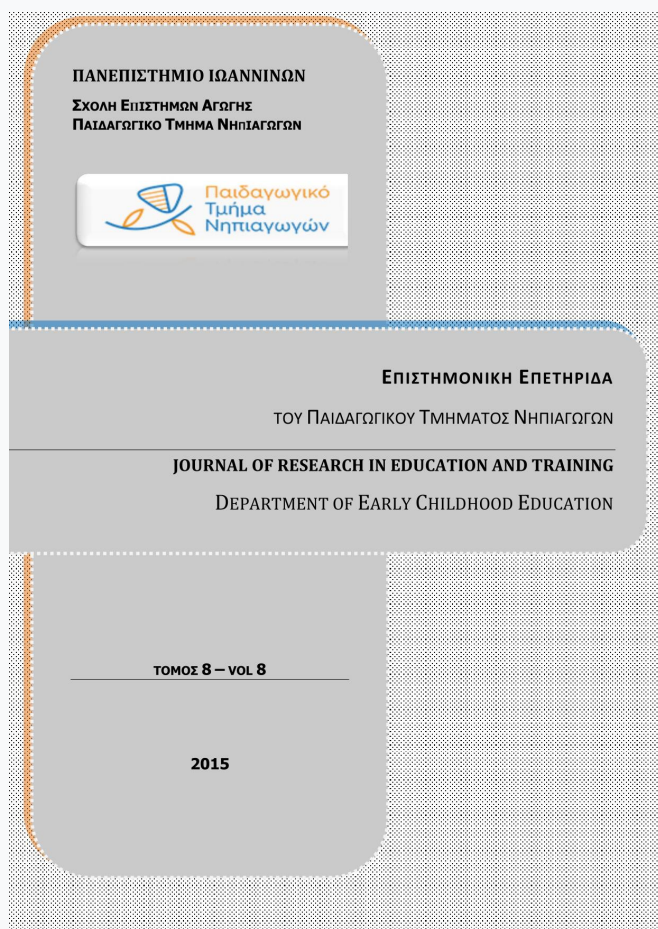

Επιστημονική Επετηρίδα Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Τόμ. 8 (2015)

Παρουσίαση βιβλίου

Νικολέττα Τσιτσανούδη-Μαλλίδη

doi: [10.12681/jret.9572](https://doi.org/10.12681/jret.9572)

Copyright © 2016, Νικολέττα Τσιτσανούδη- Μαλλίδη

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Τσιτσανούδη-Μαλλίδη Ν. (2015). Παρουσίαση βιβλίου: Ανδρουλάκης, Γ. (2015). Γλωσσική παιδεία: 35 μελέτες αφιερωμένες στον καθηγητή Ναπολέοντα Μήτση. Αθήνα: Gutenberg, ISBN: 978-960-01-1678-6. *Επιστημονική Επετηρίδα Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, 8, 11–15.

<https://doi.org/10.12681/jret.9572>

Παρουσίαση Βιβλίου

**Ανδρουλάκης, Γ.(2015). *Γλωσσική Παιδεία: 35 μελέτες αφιερωμένες στον καθηγητή Ναπολέοντα Μήτση*
Αθήνα: Gutenberg, ISBN: 978-960-01-1678-6**

Νικολέττα Τσιτσανούδη- Μαλλίδη

Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών,

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Εισαγωγή

Στον συλλογικό τόμο με τον τίτλο «Γλωσσική Παιδεία» που επιμελήθηκε ο Αν. Καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας Γιώργος Ανδρουλάκης περιλαμβάνονται 35 μελέτες, οι οποίες είναι αφιερωμένες στον Ομότιμο Καθηγητή Γλωσσολογίας του Παιδαγωγικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Ναπολέοντα Μήτση. Πρόκειται για πρωτότυπες μελέτες συναδέλφων, συνεργατών και μαθητών του Καθηγητή Μήτση, οι οποίοι ανταποκρίθηκαν στην πρόσκληση του Καθηγητή Ανδρουλάκη και του Εργαστηρίου Μελέτης, Διδασκαλίας, Διάδοσης της Ελληνικής Γλώσσας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, τιμώντας και αναγνωρίζοντας τη σημαντική παρουσία του κ. Μήτση στον χώρο της «Γλωσσικής Παιδείας», όπως είναι και ο τίτλος του έργου.

Όπως αναφέρει στον πρόλογό του ο επιμελητής, κ. Γ. Ανδρουλάκης, «η βιβλιογραφική παρακαταθήκη που αφήνει ο Καθηγητής Μήτσης είναι εντυπωσιακή, ενώ είναι βέβαιο ότι δεν έχουμε διαβάσει ακόμη όλα τα έργα του, η συγγραφική παραγωγικότητά του θα συνεχιστεί και τα επόμενα χρόνια. Δεν είναι υπερβολή να ισχυριστούμε ότι με τα έργα του Ν. Μήτση, όλα εκδομένα από τον Gutenberg, συγκροτήθηκε μία συμπαγής και επαρκής βιβλιοθήκη αναφοράς στη διδακτική της

Υπεύθυνος επικοινωνίας: Νικολέττα Τσιτσανούδη Μαλλίδη,

Τμήμα: Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών, Πανεπιστήμιο: Πανεπιστήμιο
Ιωαννίνων,

e-mail: nitsi@cc.uoi.gr

Ηλεκτρονικός εκδότης: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών

URL: <http://ejournals.e-publishing.ekt.gr/index.php/jret/index>

Νέας Ελληνικής γλώσσας, σε έναν τομέα που ουσιαστικά ήταν ανύπαρκτος βιβλιογραφικά στην Ελλάδα πριν 15 χρόνια». Και προσθέτει ότι «παρότι τα βιβλιομετρικά δεδομένα στην Ελλάδα δεν είναι επίσημα, είναι φανερό σε όσους ασχολούνται με την εφαρμοσμένη γλωσσολογία ότι ο Ναπολέων Μήτσης είναι άνετα μέσα στους τρεις Έλληνες συγγραφείς με τις περισσότερες ετεροαναφορές». Τον πρόλογο του αφιερωματικού τόμου ακολουθεί αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα – εργογραφία του κ. Ν. Μήτση, που περιλαμβάνει το σύνολο των συγγραμμάτων και συλλογικών τόμων στους οποίους έχει συμμετάσχει, τα σχολικά εγχειρίδια και διδακτικά βιβλία, τις μελέτες, τα άρθρα και τα κεφάλαια σε βιβλία, τις εισηγήσεις σε συνέδρια, σεμινάρια και ημερίδες, καθώς και μία επιλογή επιφυλλίδων, συνεντεύξεων και άλλων δημοσιευμάτων.

Τα άρθρα κατατάσσονται σε τέσσερις θεματικές περιοχές. Στην πρώτη θεματική περιοχή που τιτλοφορείται «Γλωσσολογικές περιγραφές της Νέας Ελληνικής» συμμετέχουν με τα άρθρα τους οι ακόλουθοι γλωσσολόγοι: Ευαγγελία Θωμαδάκη «Λόγια, δεσμά και πλούτη: για τα ετερόκλητα στη νεοελληνική κλίση», Φώτης Α. Καβουκόπουλος «Μορφολογικά του ουσιαστικού στη νέα ελληνική», Γεωργία Κατσιμαλή «Ονόματα και ψευτο-ονόματα (παρατσούκλια και ψευδώνυμα) στη λογοτεχνία: όταν η κλήση συναντά την κλίση», Θανάσης Νάκας «Συνθετικοπαραγωγική επαναφορά σε αρχαιοελληνικά και νεοελληνικά κείμενα (πεζά και ποιητικά)» και Τριανταφυλλιά Σαραφίδου «Η μεταγραφή ξένων κύριων ονομάτων στην ελληνική γλώσσα: όψεις της διαχείρισης ενός γλωσσικού και κοινωνιογλωσσικού ζητήματος».

Η δεύτερη θεματική περιοχή έχει τον τίτλο «Διδακτική της ελληνικής ως πρώτης γλώσσας» και σε αυτή συμπεριλαμβάνονται οι μελέτες ειδικών στη διδασκαλία της πρώτης γλώσσας επιστημόνων, οι οποίοι είναι οι εξής: Κώστας Αγγελάκος «Η διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας στο Λύκειο: δείκτες ασυνέχειας και ασυνέπειας της εκπαιδευτικής πολιτικής», Γεωργία Ανδρέου «Επικοινωνιακή προσέγγιση κειμένων στην εφηβική ηλικία», Δημήτριος Θ. Καραδήμος «Παραγωγή γραπτού λόγου – Μια διδακτική πρόταση για την Α' τάξη του Δημοτικού Σχολείου», Δημήτρης Κουτσογιάννης «Τοπικό και διεθνές στη διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας: οι κρίσιμες δεκαετίες 1970-1980», Τριανταφυλλιά Κωστούλη «Διαλογικότητα, πολυφωνία, γραμματική και ανάγνωση στο σχολείο: η Κριτική

Ανάλυση Λόγου στην παιδαγωγική πράξη», Ευγενία Μαγουλά «Εφαρμοσμένη γλωσσολογία: αξιοποίηση φωνητικών – φωνολογικών εννοιών στη διδασκαλία της γλώσσας», Αντωνία Μήτση «Η φωνολογική επίγνωση και η συμβολή της στην εκμάθηση της πρώτης ανάγνωσης», Κωνσταντίνος Δ. Ντίνας «Οι σχολικές γραμματικές προτείνουν τη διδακτική αξιοποίησή τους», Σμαράγδα Παπαδοπούλου «Μια γλωσσική προσέγγιση του «πόνου» στη διδακτική της νεοελληνικής γλώσσας», Μαρία Παραδιά «Η αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία του λεξιλογίου: προτάσεις για τον εκσυγχρονισμό της λεξιλογικής διδασκαλίας με τη χρήση στρατηγικών που υποστηρίζονται από τις τεχνολογίες», Αγγελική Σακελλαρίου «Προς μια κειμενοκεντρική προσέγγιση του γλωσσικού μαθήματος» και Άννα Φτερνιάτη «Αξιολόγηση των αφηγηματικών δεξιοτήτων των μαθητών στο τέλος της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης κατά τον πρώτο χρόνο εφαρμογής του ισχύοντος διδακτικού υλικού για το γλωσσικό μάθημα». Αξίζει να αναφερθεί ότι σε αυτή την θεματική περιοχή περιλαμβάνεται, επίσης, το άρθρο του αείμνηστου Καθηγητή Σωφρόνη Χατζησαββίδη «Η ορθογραφία στην ελληνική εκπαίδευση: προβληματισμοί και προτάσεις», στη μνήμη του οποίου μάλιστα ο κ. Μήτσης αφιέρωσε την ομιλία του κατά την επίσημη παρουσίαση του τόμου στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, τον περασμένο Μάιο.

«Διδακτική της δεύτερης ή ξένης γλώσσας» είναι ο τίτλος της τρίτης θεματικής ενότητας, στην οποία ο αναγνώστης διαβάσει τις μελέτες των ακόλουθων γλωσσολόγων: Γιώργου Ανδρουλάκη «Με πρόσημα την αντικειμενικότητα: προβλήματα στη χρήση των τεστ γλωσσομάθειας ως κριτηρίου για την πολιτογράφηση των μεταναστών/-ριών και η απαίτηση για κοινωνιογλωσσολογική έρευνα», Αργύρη Αρχάκη «Γλωσσική πολιτική για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας: εισαγωγικές παρατηρήσεις», Ευγενίας Βασιλάκη «Μια άλλη άποψη για τη διδασκαλία της άποψης;», Ιωάννη Γαλαντόμου «Εφαρμοσμένη γνωστική γλωσσολογία και διδασκαλία μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας», Μαρίας Παπαδοπούλου «Επι-μένοντας ελληνικά: ο σχεδιασμός ενός εκπαιδευτικού υλικού για τη μάθηση της ελληνικής γλώσσας από μετανάστες», Ελένης Σελλά – Μάξη «Τα λάθη στη μετάφραση ως μηχανισμός κατάκτησης της ξένης γλώσσας: η διδασκαλία της τουρκικής σε ελληνόφωνους ομιλητές», Ελένης Σκούρτου «Μαθαίνοντας με μαθητές Ρομά: εμπειρίες γραμματισμού» και Ρούλας Τσοκαλίδου «Διγλωσσία και εκπαίδευση: από τη θεωρία στην πράξη και στην κοινωνική δράση».

Η τελευταία θεματική περιοχή, που έχει τον τίτλο «Λόγος – Λογοτεχνία – Πολιτισμός», περιλαμβάνει μελέτες των πιο κάτω επιστημόνων: Ευάγγελου Γρ. Αυδίκου «Η μεθοριακότητα σε ένα λαϊκό δρώμενο: το παράδειγμα του «Πανάρατου» στην Αμφιλοχία», Χρήστου Γκόβαρη «Διαπολιτισμική μάθηση στα ΔΕΠΠΣ/ΑΠΣ του Δημοτικού Σχολείου: κριτικές επισημάνσεις», Βασιλικής Κέλλα «Στρατηγικές λόγου στη διαφήμιση: η γυναικεία εικόνα», Βασιλικής Λαλαγιάννη «Μετοικεσία, γλώσσα και ταυτότητα στο έργο του Βασίλη Αλεξάκη», Δημήτρη Μπενέκου «Ο λαϊκός πολιτισμός ως διάυλος προσέγγισης και αποδοχής της υπαρκτής ετερότητας στον χώρο του σχολείου», Ελένης Παναρέτου «Γλώσσα και ποίηση: η συμβολή της υφογλωσσολογίας στη διδασκαλία της ποίησης», Σίμου Παπαδόπουλου «Για μια διερευνητική «εν θεάτρω» γλωσσική διδασκαλία και μάθηση», Μαρίτας Παπαρούση «Κριτικές αναγνώσεις της λογοτεχνίας – Λογοτεχνική διδασκαλία και κριτικός γραμματισμός» και Νικολέττας Τσιτσανούδη – Μαλλίδη «Η ελληνική γλώσσα στο διαδίκτυο: μελέτη περίπτωσης μιας γλωσσικής στήλης σε ενημερωτική ιστοσελίδα».

Συμπεράσματα

Πρόκειται για μία εξαιρετική συλλογή κειμένων, που απαίτησε κόπο και τεράστια αφοσίωση από τον εμπνευστή/επιμελητή της και αναδεικνύει το εύρος των θεμάτων και των προσεγγίσεων που εντάσσονται στο φάσμα της «Γλωσσικής Παιδείας». Συγκεκριμένα, στον αφιερωματικό τόμο περιλαμβάνονται μελέτες που καλύπτουν ευρύ φάσμα του πεδίου της σύγχρονης διδακτικής μεθοδολογίας της πρώτης γλώσσας (φωνημική επίγνωση, γραμματική και λεξιλόγιο, ορθογραφία, κειμενικά είδη, παραγωγή λόγου, επικοινωνιακή προσέγγιση, κριτική ανάλυση λόγου και κριτικό γραμματισμό, αξιοποίηση νέων τεχνολογιών, συγκριτική μελέτη ελληνικών και διεθνών δεδομένων για τη γλωσσική διδασκαλία), όπως και του γνωστικού αντικείμενου της διδασκαλίας της δεύτερης γλώσσας (διγλωσσία και δίγλωσση εκπαίδευση, επίπεδα ελληνομάθειας, γλωσσική πολιτική σε σχέση με τη δεύτερη γλώσσα, αξιοποίηση πορισμάτων γνωσιακής γλωσσολογίας). Επίσης, στον τόμο έχουν συμπεριληφθεί σημαντικές μελέτες που αφορούν την περιγραφή του μορφολογικού συστήματος του ελληνικού ονόματος, την παραγωγή και τη σύνθεση, τη μεταγραφή ξένων όρων, όπως και πολύ ενδιαφέροντα άρθρα για τον λογοτεχνικό λόγο και τη διδασκαλία της λογοτεχνίας, όπως και για τον διαδικτυακό λόγο, γραμμένα από τους κατεξοχήν ειδικούς επιστήμονες. Δεδομένου, μάλιστα, ότι τα

άρθρα αποτελούν πρωτότυπες μελέτες των συγγραφέων τους και είναι αναμενόμενο ότι θα έχουν επιρροή στο γνωστικό τους αντικείμενο. Ο αφιερωματικός τόμος κυκλοφόρησε την άνοιξη του 2015 από τις εκδόσεις Gutenberg, σε σχεδιασμό και επιμέλεια του κ. Γιάννη Μαμάη.